

Zaostáva Európa za USA? Dáta namiesto dojmov

Vo výkone ekonomiky áno: rozdiel medzi USA a Európou narástol od roku 2002 zo 17 na zhruba 30 percent. V kvalite života je obraz pestrejší.

Tri otázky, tri poctivé odpovede – čo je nesporné, čo sa prekrúca a čo sa s tým dá robiť.

Čo je nesporné

Americká ekonomika Európe utiekla v priebehu jednej generácie a nie je to tým, že by Európania zleniveli. Je to takmer celé o produktivite: európsky pracovník vytvorí za hodinu asi deväť desatín toho, čo americký, a rozdiel sa od 90. rokov nezavrel. Mario Draghi to vo svojej správe pre Európsku komisiu zhrnul jedným slovom: technológie. Amerika chytila internetovú vlnu a odvtedy každú ďalšiu – cloud, smartfóny, teraz umelú inteligenciu. Európa pri každej z nich stála v druhom rade: vymýšľala, no nekapitalizovala.

Najzaujímavejšie číslo debaty pritom vypočítal Medzinárodný menový fond: vnútorné bariéry medzi európskymi štátmi – rozdielne predpisy, licencie, daňové režimy – pôsobia na firmy ako clo vo výške 44 percent pri tovare a 110 percent pri službách. Európa si medzi sebou účtuje vyššie „clo“, než aké kedy uvalila na kohokoľvek zvonku.

Čo sa prekrúca

Na obyvateľa a v prepočte na kúpnu silu je rozdiel menší, okolo štvrtiny. A časť z neho je voľba, nie zlyhanie: Američan odpracuje ročne asi 1 800 hodín, Nemec 1 340 – Európania si časť bohatstva vyberajú v dovolenkách a kratších úväzkoch. HDP navyše nemeria všetko: Európan žije zhruba o štyri roky dlhšie, v bezpečnejších mestách a bez strachu, že ho choroba privedie k bankrotu. Kto hovorí, že Európa je chudobný skanzen, prekrúca; kto hovorí, že je všetko v poriadku, prekrúca tiež.

Čo sa s tým robí

Plán na stole je: Draghiho správa žiada investície navyše okolo 800 miliárd eur ročne do technológií, energetiky a obrany. Poctivá správa o realite: rok po vydaní boli odporúčania naplnené zhruba z desatiny. V decembri 2025 predstavila Komisia jadro „únie úspor a investícií“ a šesť veľkých štátov slúbilo dotiahnuť spoločný kapitálový trh – smer je správny, tempo zatiaľ nie.

Ostáva otázka, na ktorú čísla neodpovedia: či 27 ekonómik dokáže konať ako jedna. Rozdiel voči Amerike totiž nevznikol tým, že by Európania boli horší – vznikol tým, že hrajú na 27 malých ihriskách proti súperovi s jedným veľkým. To nie je osud, to je usporiadanie. A usporiadanie sa dá zmeniť.

Všetky otázky →

ČASTÉ OTÁZKY

O koľko je americká ekonomika väčšia než európska?

Nominálne zhruba o 30 % (v roku 2002 to bolo 17 %). V prepočte na obyvateľa a kúpnu silu je rozdiel asi štvrtinový – stále veľký, ale menší, než ukazujú titulky.

Pracujú Američania viac než Európania?

Áno, výrazne: Američan odpracuje okolo 1 800 hodín ročne, Nemec asi 1 340. Časť rozdielu v HDP je teda voľba – Európania si časť bohatstva vyberajú vo voľnom čase.

V čom je Európa lepšia než USA?

Dlhší život (zhruba o štyri roky), menšia nerovnosť, dostupná zdravotná starostlivosť, bezpečnejšie mestá, dlhšia dovolenka. V HDP to vidno nie je, v živote áno.

Čo hovorí Draghiho správa?

Že hlavnou príčinou zaostávania sú technológie a že Európa potrebuje investície navyše okolo 800 miliárd eur ročne. Rok po vydaní bola naplnená asi z desatiny.

Zmenšuje sa rozdiel, alebo rastie?

Rastie. Od roku 2002 sa nominálna medzera medzi USA a EÚ zväčšila zo 17 na zhruba 30 percent a americký náskok v produktivite sa od nástupu AI ďalej prehĺbuje.

ZDROJE

- Draghi report (2024) a Európska komisia: stav implementácie 2025/2026
- ITIF (11/2025): rozklad rozdielu HDP na obyvateľa USA-EÚ
- OECD Economic Surveys EU 2025: produktivita a jednotný trh
- IMF: vnútorné bariéry EÚ ako ekvivalent cla 44 % (tovar) / 110 % (služby)
- Eurostat/OECD: odpracované hodiny, stredná dĺžka života